

A GYOMAI JÁRÁS

1954-1958

1954 ★ 1958

KIADJA A HAZAFIAS NÉPFRONT JÁRÁSI BIZOTTSÁGA

Előszó helyett . . .

*

1954 októberében választottuk a jelenlegi tanácsokat s négy év után ismét választásra készülünk. Úgy illő, hogy ilyenkor számot adjunk arról mit tettek, mit alkottak, mennyivel lett a tanácsstagok munkája nyomán szebb, gazdagabb a község, a járás, mennyivel több a kényelme a lakosságnak, hogyan fejlődött a kultúra, a mezőgazdaság, a község élete. Természetesen néhány szót arról is kell szólni, milyenek a további tervek, mire van lehetőségünk, s a közelgő választásnál mivel bízunk meg a megválasztandó tanácsokat.

Ez a ciklus 1954—1958-ig, rendkívüli eseményeivel olyan próbára tette a tanácsokat, melyeket csak a népből származó s a néppel együtt élő testület tud kiállani. Az ellenforradalom nemcsak a termelőszövetkezeteket akarta megbontani, nemcsak a munkás-paraszt hatalmat akarta ledönteni, hanem — éppen ezért — a tanácsok ellen is tört. Az első napokban elzavarták — vagy el akarták zavarni — a tanácsok vezetőit (Dévaványán pl. főbíró, főjegyzőt választottak). Hónapokra megbénították a gazdasági életet, minimálisra csökkent a községek háztartási és egyéb bevétele, lemaradt a községfejlesztési tervek megvalósítása.

A tanácsok kivették részüket a konszolidációért folyó harcból. Számosan a tanács tagjai közül, mint az alakuló karhatalmi egységek katonái, fegyverrel segítették a rend megszilárdulását. A tanácsstagok nagy többsége felvilágosító szóval küzdött a munkás-paraszt hatalom megszilárdításáért, meggyőzve az ellenforradalom által félrevezetetteket. Azóta is ott vannak, ahol áldozni, fáradozni kell a közösségért.

Ez a kis füzet a tanácsok négy éves munkájának csupán néhány jellemző részéről ad tájékoztatást. Ezzel is azt bizonyítja, hogy a tanácsrendszer a réginél magasabbrendű államhatalmi és igazgatási rendszert jelent, amely a lakossággal összefogva, nagy eredményekre képes.

Gyoma, 1958. október 1. **Rekatalogizált**

A Hazafias Népfront Járási Bizottsága

Négy év a községfejlesztés tükrében

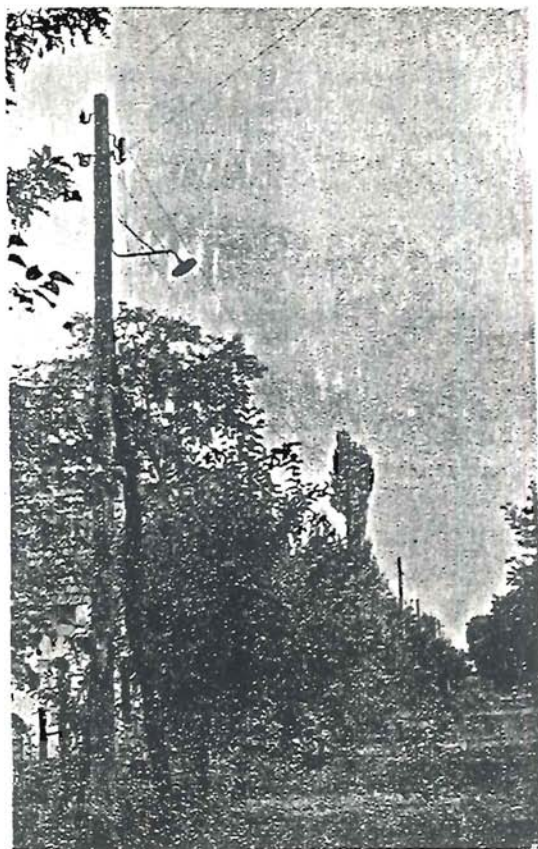
*

Amikor 1954-ben a községek tervszerű fejlesztésére tértek rá a tanácsok s ezzel együtt a lakosság ilyen értelmű hozzájárulását állapították meg, sokan zúgolódtak. Nem sokat látunk mi ebből — mondotta jónéhány kétkedő ember. Azóta megnőtt a községfejlesztési tervek hecsülete s ma kevés olyan dolog van, amivel szívesebben foglalkozna a tanácstagság — de a lakosság is — mint éppen a községük fejlesztésével kapcsolatos munka.

Néhány számadat a községfejlesztésről: Négy év alatt több mint 10 millió Ft-ot irányoztak elő erre a célra a községek. 47.000 méter járdát építettek, ami megfelel a Hunya és Ecségfalva közötti távolságnak. Ebből 29.000 méter betonjárda. 39.000 méter új villanyhálózatot építettek, több mint 1000 házba vezették be a villanyáramot. Több mint 140 km földutat javítottak meg. A járásban saját földgyalival rendelkezik a tanács, ami az év minden alkalmas napján a dülöntakat és földutakat egyengeti.

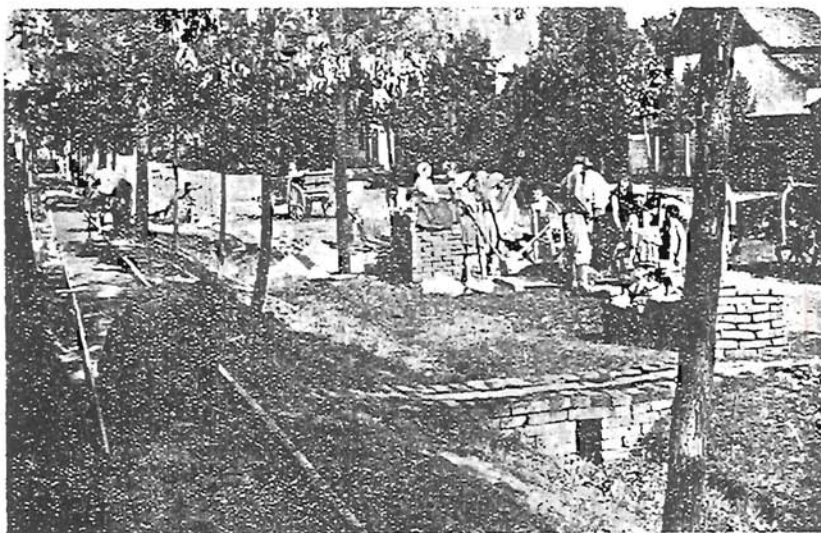
Az elmúlt évtizedeknek és a kapitalista rendszernek káros öröksége, hogy a községek szélső települései — rendszerint szegények lakta települések — a települések megkövetelte legelemibb igényektől is el voltak zárva.

Dénaványán a Bogya-telepen, Vas-telepen, Gyomán a Besenyszegen, Bánomkertben stb. a hosszú őszi és téli estéken petróleum lámpa mellett töltötték az időt, s ha kiléptek az utcára, a marasztaló sár a lábhelit húzta le a lábukról. Ezen a helyzeten változtatott legtöbbit a községfejlesztés. Ma már kevés olyan része van a községeknek, ahol ne lenne járda. Bogya-telepen, Vas-telepen ez évben is új betonjárdák készültek, s több világítás is van.

Kigyulladt a villany Bogya-telepen

Gyomán az utca apruja-nagyja járdát épít

Néhány jelentősebb létesítmény a községekből:

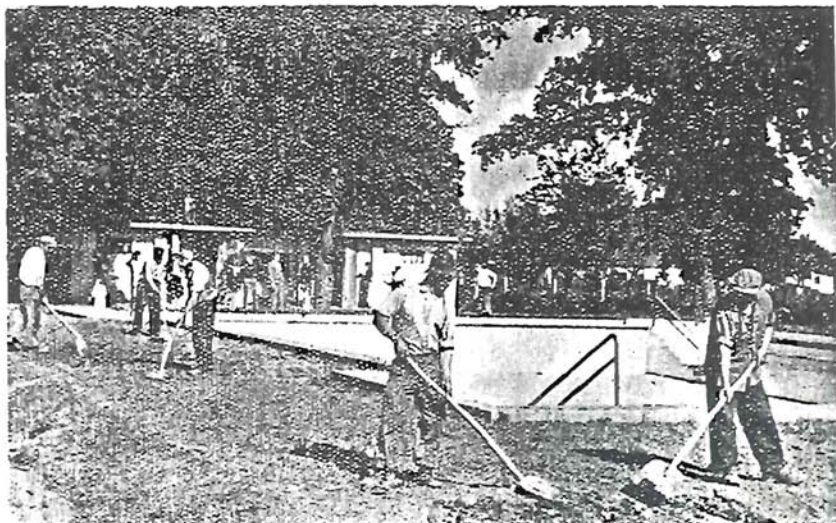
Ecsegfalván a Vöröshadsereg utcában, Hajnal utcában, Bocskai utcában betonjárdát, a Béke utcában, a Bucsai úton, Petőfi úton salakjárdát építettek. Elkészült az óvoda-épület környékének rendezése és fásítása.

Hunyán a tanácsülés határozata alapján 206.000 Ft-ot tartalékolnak, hogy 1959 tavaszán felépíthessék a községi kultúrotthont és mozi. Endrődön 440.000 Ft értékben 10 km hosszú villanyhálózat bővítés van folyamatban, eddig 256.000 Ft értékű munka lett elvégezve. A tanács az Öregszőlőben óvodára alkalmas épületet vásárolt. 105.000 Ft értékű betonjárdát épít, s 100.000 Ft-ot költ hidak és utak javítására, 40.000 Ft-ot pedig a kultúrotthon rendbehozására.

Dévaványán 430 m² területen betonozták a piacteret, 33.000 Ft értékben s 100.000 Ft-ot tartalékolnak fürdő építésére. Befejezés előtt van másfélkilométer hosszú járdaépítés 139.000 Ft értékben.

Gyomán 350.000 Ft értékben betonjárdát építettek, 108.000 Ft értékben 2 1/2 km hosszú villanyhálózat építése van folyamatban. Bővítették a ligetet, ahol új fenyő-ligetet telepítettek, a sétányokat salakkal borították, ízléses padokat helyeztek el, az összes költség mintegy 25.000 Ft. Elkészült a termál kút, összes költsége kb. 1.000.000 Ft. Fürdőépítésre tartalékolva 150.000 Ft.

Amíg pár évvel ezelőtt sokan vonakodtak a községfejlesztéstől, ma kevés olyan ember van, aki saját munkájával is ne szívesen venne ebben részt. Ezt a munkát a lakossággal a tanácsstagok példamutatása és áldozatkészsége szerettette meg. Pl. Gyomán ez évben az előirányzott 313.000 Ft helyett mintegy 220.000 Ft-ból felépítették a tervezett járdákat, mert a tanácsstagok szervezése következtében az utcában lakók

Épül Gyomán a strandfürdő

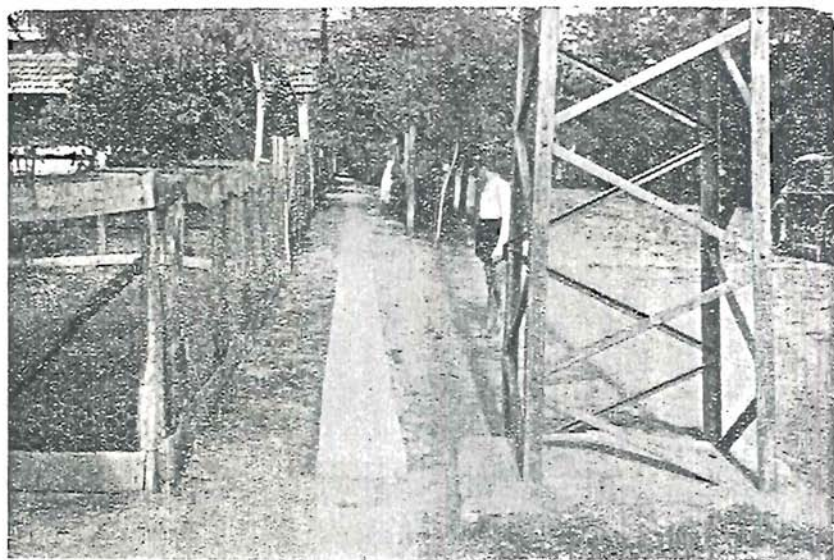
vállalták az anyag kiszállítását, a régi téglajárda felszedését, a betonagy elkészítését és egyéb segéd munkákat. Jellemző a községfejlesztési tervek népszerűségére (s egyúttal alaposágára is), hogy az ezévi községfejlesztési terveket a járás területén a tanács-
tagok 203 kisgyűlésen, közel 5000 választóval beszéltek meg, s több mint 800 javaslatot építettek bele az ideai tervekbe.

A következő években a tanács megfelelő munkája mellett meg van a lehetősége a községnek, hogy a legfontosabb közcélú intézményeket megvalósítsák. Így pl. Gyomán ez évben készítik el a község fürdőjének tervét, s vetik meg alapját a fürdő építkezésének. Már is több olyan javaslat hangzott el, amelyek egyrészt mutatják a lakosság érdeklődését, másrészt helyesnek látszanak. Pl. elhangzott egy javaslat, amely szerint a lakosság, foglalkozásra való tekintet nélkül, saját teherhírásának megfelelő kölcsönt nyújtana a községnek. Egy másik javaslat szerint a különböző vállalatok, üzemek területileg vállalnának egy-egy részt a fürdő felépítéséhez. Másik javaslat szerint a földműveszövetkezet segítené az építkezést, amennyiben a közgyűlés elfogadja azon javaslatát a vezetőségnek, hogy a nyereségrészesedés bizonyos százalékát erre a célra használják fel. Egyes utcák és községrészek lakói azon tanácskoznak, hogy vezessék el a melegvizet a lakásukba, illetve utcájukba.

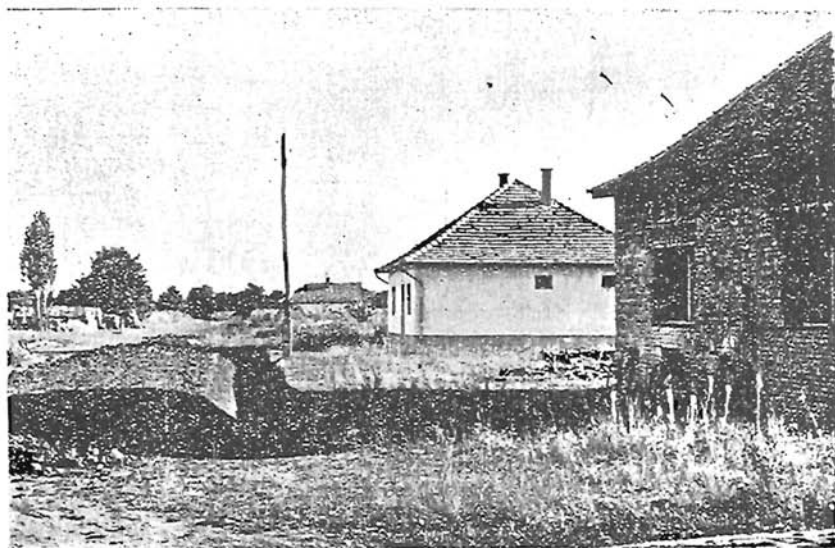
Ugyancsak Gyomán készült el a törpevízmű tanulmányi terve. A terv alapján 10 év alatt a község valamennyi meglévő utcáját behálózná a vízvezeték, ahonnan a háztulajdonosok saját házukba is bevezethetnék a vizet, stb.

Endrődön a községi tanács a most meginduló olajkutató fúrásra építi következő évi községfejlesztési tervét. Amennyiben az olajkutató fúrás befejeződik, más község-
gekhez hasonlóan az abból nyert melegvizet használják fel fürdőhöz.

Új betonjárda Dávaványán

Családiház építések Gyomán

Déaványán ugyancsak 100.000 Ft-ot tartalékolt ezévben a község fürdőépítésre. Ecségfalván ugyancsak foglalkoznak, a Petőfi termelőszövetkezet birtokában lévő hővízű kút vizének felhasználásával, strandfürdő építéssel.

Gyomán elkészült az új piac rendezési terve. Több mint 100.000 Ft-os költséggel korszerű, fedett élelmiszer elárúsító helyeket építenek fel, s az eddigi, a célnak nem megfelelő helyről, másik helyre telepítik a piacot.

Ezek a legigényesebb tervek, s ezek mellett az utcák fásítására, gyermekjátéktérre, középületek és intézmények csinosítására, egészségügyi és kulturális célokra sok ezer forintot fordítanak. A tanácsstagok ezeknek a felhasználását figyelemmel kísérik, ahol lehet segítik társadalmi munkával. Nem egy olyan eset van, amikor egy-egy tanyaközpont lép fel olyan javaslattal, hogy a tanyaközponton lévő iskolához járdát akar építeni. Ez folyik jelenleg a dévaványai Kéthalomnál, s a gyomai Póhalmon.

Egyszóval megnőtt a községfejlesztési tervek becsléte, s ezzel együtt azoknak a tanácsstagoknak a tekintélye is, akik szívesen fáradoznak ezeknek az érdekében. Az újonnan megválasztott tanácsok az eddigi úton továbbhaladva fognak dolgozni, hogy az ő munkájuk nyomán újabb eredményekkel gazdagodjon a járás területe.

A községek fejlesztéséről szólva nem szabad kihagyni a megnőtt lakásépítési kedvet sem. Gyomán, Dévaványán új községrészek épülnek ki, de nincs olyan község, ahol ízléses, szép családi házak ne épülnének. Ebben az évben a járás területén több mint 100 új családiház épült, s a négy év alatt a járás területén 323 családiház épült. A kormány támogatja anyaggal és hitellel a családok ilyenirányú takarékoságát. A négy év alatt több mint 9.000.000 Ft-ot adott, hosszúlejáratú kölcsönként, a családiházat építők részére. Az épülő házaknak több mint fele ízlésesen épített, villaszerű kétszobás lakás, amely beillene akármelyik város villanegyedébe is. Olyan házakat, mint amit az 1930-as években építettek a munkájukból élő emberek, apró ablakkal, földes padlóval stb. a ma épülő házak között még elvétve sem találunk.

Feltört a víz a gyomai termálkútból

A mezőgazdaság fejlesztéséért

*

A gyomai járás alapvető jellegét az adja meg, hogy a lakosság többsége földműveléssel, mezőgazdasági termeléssel foglalkozik. Ezt kíséri az a körülmény, hogy a járás szántóföldjeinek nagyobbrésze erősen kötött, szikesedő talaj, rosz vízáteresztő képességgel, ahol a termelést csaknem minden évben komoly belvízveszély fenyegeti. A mezőgazdaság területén a tanácsok egyik legnagyobb gondja, a belvízveszély elhárítása, illetve a belvizek levezetésére szolgáló vízügyi létesítmények karbantartása, pótlása. Ezen a területen is jelentős fejlődés tapasztalható az elmúlt négy év alatt.

Dévaványán mintegy 110.000 Ft-os költséggel három nagyméretű áteresztő építettek, s egyet zsilippel is felszereltek a lórési nagycsatornán, s ezzel mintegy 2-2.500 kh földterület vízmentesítését biztosították, amelyet az előző években éppen az alkalmatlan áteresztőkövetkeztében öntött el a víz. Ugyancsak Dévaványán csatornázták a Bogya-telepet, amely a község belterületének legmélyebben fekvő része, s a legtöbbet szenved a nagy esőzések idején.

Ez évben megalakult Dévaványán a vízgazdálkodási társulat, amely Dévaványa egész szántóterületének egységes rendszerbe történő víztelenítését tűzte ki feladatul. Ez évben mintegy 300.000 Ft állami támogatással hozzákezdének a község területének északi részén a csatornák rendbehozásához, a műtárgyak kijavításához; a munka előreláthatólag 1960-ra fejeződik be.

Gyomán az elmúlt évben mintegy 80.000 Ft-nyi költséggel 103 db áteresztő szükséges, több mint 500 nagyméretű betoncsövet készítettek és helyeztek el a határ póhalmi, ballai és telki részein, ahol az elmúlt években legtöbb vízkár volt tapasztalható. Az elmúlt évben fejeződött be Telekpuszta csatornázása, ezzel megoldást nyert a telki lakosság régi kívánsága.

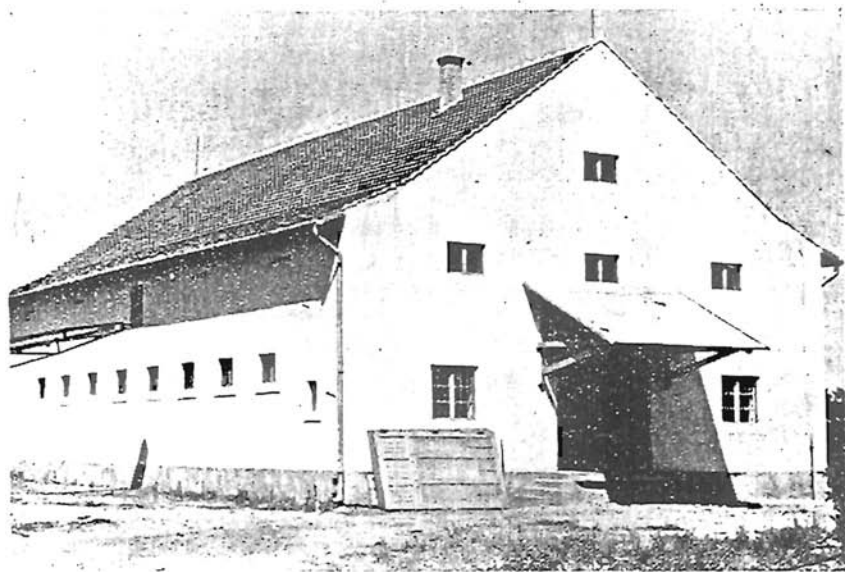
Ez évben indul meg a gyomai fattyasi legelő csatornázási és öntözési munkája. A munkák következtében közel 200 kh terület válik öntözhetővé, s biztosít bőséges szenetermést és jó legelőt.

A másik gond a gyenge termőképességű talajok megjavítása. A járás területén közel 30.000 kh olyan szántóföld van, melyet az altalajjal terítve jó termőképességűvé lehet tenni. A járási tanács a pártbizottsággal egyetértésben elkészítette és felsőbb szervek részére eljuttatta a talajjavítási tervet, s az ez évi talajjavítás már ennek alapján történik. A múlt évben mintegy 1800, ez évben kb. 3000 kh-t javítanak meg, s úgy látszik biztosítva van a következő években is a folyamatos talajjavítás. A dévaványai Rákóczi és Alkotmány tsz. területén, a dévaványai Gyapjútermelő Állami Gazdaságban, Gyomán a Ballai Állami Gazdaságban és a Lenin Termelőszövetkezeti csoportnál történt ez évben nagyobb, több-száz holdra kiterjedő talajjavítás.

A belvízveszély leküzdése, a talajjavítás azonban csak egyik része — bár nem lényegtelen része — a mezőgazdaság fejlesztésének. Ezek csak keret adnak a mezőgazdaság fejlesztéséhez. A mi járásunk területén is, hasonlóképpen az ország más területéhez, a fejlesztés járható és eredményes útja a nagyüzemi gazdálkodás kialakítása. Ezen a területen is születtek eredmények. Jelenleg 27 termelőszövetkezet, 15

Alapozzák a közös magtárt

60 vagonos új magtár a gyomai Alkotmány tsz.-ben

termelőszövetkezeti csoport, 16 szakcsoport működik a járás területén, ezzel a járás szántóterületének több mint egyharmadrésze a nagyüzemi gazdálkodás útján van.

Az eddigi eredmények azt mutatják, azoknak van igazuk, akik a nagyüzemi gazdálkodás útját választották. Ez évben pl. a termelőszövetkezetek átlagtermése búzában 7.47 q, az egyéni területek átlagtermése 4.2 q, árpából a termelőszövetkezetek átlagtermése 7.1 q, az egyéni termelőké 3.63 q. Azt jelenti ez, hogy ha a járás egész szántóterületén nagyüzemi módon termelnénk búzát, a szokásos arány mellett, ez évben kb. 1200 vagónnal többet termeltünk volna a jelenleginél. Ez a különbség pedig több mint a lakosság egész évi kenyérfogyasztása a járás területén.

Mit mutat a gazdálkodás formája? Amíg az egyéni termelők takarmányházisa, különösen a fehérjedús takarmányfélék bázisa egyre szűkül, (egyre kevesebb a lucernaterület) addig a nagyüzemi gazdaságok lucernaterülete gyorsan növekszik. Pl. becslés alapján az egyéni gazdaságok összes területének 4.5 0/0-án, a termelőszövetkezetek szántóterületének 15.9 0/0-án van lucerna. Amíg az egyéni gazdaságok közül csak minden tizedik használ műtrágyát, s azt is csak fejtrágyának, addig a termelőszövetkezetek ez évben a múlt évi műtrágyamennyiség ötszörösét használják fel, s ez meghaladja átlagosan egy holdon az 1 q-át. Ezért van egyre nagyobb eltérés a terméseredmények között, s egyúttal a kétféle gazdaság jövedelmezősége között is.

A termelőszövetkezetek egyre nagyobb részt foglalnak el a járás árutermeléséből is. Ez évben több mint 27,000.000 Ft értékű árut adnak át a népgazdaságnak, vagyis átlagosan termelőszövetkezetenként 1,000.000 Ft-ot. Hozzávetőlegesen számítva ez évben, az eléggé mostoha időjárás mellett is növekedni fog az egy munkaegységre jutó érték, s az meghaladja a 30 Ft-ot. Az állatállomány minősége azt mutatja, hogy máris felette van az egyéni termelők állományának, s a korszerű istállókban a kielégítő takarmányozás mellett egyre fejlődik.

A kormány ez évben megoldotta a paraszti bizonytalanság egyik régóta fájdalmas kérdését, az öregkori biztosítást. Ezzel megoldódott az a kérdés, amelytől ezer és ezer parasztember aggódott, mi lesz vele öreg napjaira. Ez évben már több mint 100 idős termelőszövetkezeti tag kap nyugdíjat, s amellet megkapja a törvénynek megfelelően a háztáji területet, s erejéhez és egészségéhez mérten továbbra is dolgozik a termelőszövetkezetben, amelynek megbecsült tagja.

Ez évben ünnepli három termelőszövetkezet, a gyomai Alkotmány, az endrődi Buzakalász és az endrődi Béke alakulásuk 10 éves évfordulóját. A kezdeti bizonytalan gazdasági vállalkozásból (és bizonytalan jövedelemből) 10 év alatt erős és életrevaló nagyüzemi gazdálkodássá fejlődtek, ahol a tagság biztos jövedelemre számíthat, még olyan esetekben is, ha egyes termésféléből az aszály következtében alacsonyabb a termés.

A nagyüzemi gazdálkodás méreteinél fogva a gazdálkodásból származó kieséseket is könnyebben elviseli, s egy-egy tagra kevesebb esik a veszteségből, mint az egyéni parasztra, akit egy-egy jégverés, aszály vagy egy-két db állat elhullása a nélkülözés szélére sodor.

Ezeket a körülményeket látva és tanulmányozva, a tanácsok nagy súlyt helyeznek a nagyüzemi gazdálkodás fejlesztésére, s egyúttal arra is, hogy minél több egyénileg termelő parasztot nyerjenek meg a nagyüzemi gazdálkodás számára. Ez évben

Munkásőrség gyakorlatra vonul

Gyomán, Endrődön és Dévaványán számos látogatást szerveztek, ahol parasztok, fiatalok látogatták meg a termelészövetkezeteket, s beszélgettek azok tagjaival a gazdálkodásról, a jövedelemről, a termelészövetkezeti életéről. Mutatkozik is némi eredmény. Ez évben több mint 300 egyénileg dolgozó lépett termelészövetkezetbe a járás területén, s ezzel áttért a nagyüzemi gazdálkodás útjára.

A tanácsok a termelészövetkezeteket segítik azzal is, hogy a még hiányzó építkezéseik elvégzéséhez anyagot, s ha szükséges hitelt biztosítanak. Így épül ebben az évben pl. a hunyai Bajcsy-Zsilinszky tsz. 80 férőhelyes tehénistállója, a gyomai Újélet jubhodálya, a dévaványai Újvilág tsz. magtárépülete stb.

A közös építkezések, a közös gazdaság kialakítása, s a gazdálkodáshoz adott szakmai irányítás mellett egyre inkább biztosítják a tanácsok a jövedelmező gazdálkodás egyéb feltételeit is. Ez évben kb. 350.000 Ft-os költséggel kibővítik a gyomai baromfikeltető telepet, s az a következő év tavaszára, az előző évhez viszonyítva, kétszeres mennyiségű naposcsibét, libát és pulykát ad át a termelőknek.

A géppállomások egyre több olyan talajművelő géppel rendelkeznek, ami megfelel a járás adottságának. Lánctalpas traktorok, diktillerek, egyéb talajművelő gépek stb. biztosítják, hogy a termelészövetkezetek igényeit kielégítsék. 27 termelészövetkezetből 15 rendelkezik saját zetorral, vagy teherautóval, s a szükséges munkagépekkel, aratógéppel, fűkaszállóval, rendszórával stb.

Egyre nagyobb tért hódít az öntözés. Ami eddig csak kárt okozott a járás területén, a víz, azt most egyre inkább a termelés szolgálatába állítjuk. Ez évben készül el a gyomai Újélet tsz. 160 kb-as beépített permetező öntözése, a gyomai legeltetési

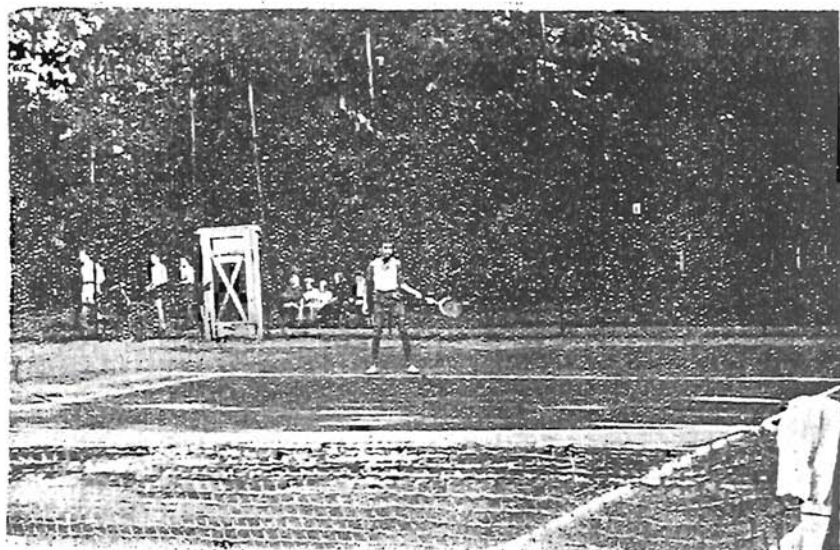
Ismerkednek a fiatalok a gyomai sportteleppel

bizottság legelőöntözési berendezése, s több termelőszövetkezet foglalkozik azzal, hogy a gyomai melegvízű kút felesleges vizét melegházak fűtésére hasznosítsa.

A tanácsok négy év alatt a termelőszövetkezetek fejlesztéséért és a mezőgazdaság felvirágoztatásáért is komoly munkát végeztek. Nem rajtuk múlt teljesen, hogy nem értek el nagyobb eredményeket. Az 1956-os ellenforradalom a legérzékenyebb veszteséget épp a termelőszövetkezeteknek okozta. A járás 28 termelőszövetkezetéből 20-at osztottak fel, s közülük sokat olyan módon, hogy a termelőszövetkezetekhez hű tagságot a legsúlyosabban fenyegették. Dévaványán hangzott el az egyik ellenforradalmi összejöveten: „fel kell akasztani azt, aki akadályozza a termelőszövetkezetek feloszlását”. A felosztott termelőszövetkezetek törzsállományát szétfordították, jó része elkallódott, elfogyasztották, vagy értékesítették. A közös gazdálkodás rendje megzavarodott, s több mint egy év kellett ahhoz, hogy megszilárduljon a fegyelem, kialakuljon a közös állatállomány, a vetésforgó és a gazdálkodás újra a fejlődés irányában haladjon.

Hogy nem a tagság akaratán, hanem az ellenforradalmat támogató és a néptől idegen erőn múltott a termelőszövetkezetek feloszlata, az abból is látszik, hogy 1957 februárjában kettő kivételével valamennyi termelőszövetkezet visszaállította a közös gazdaságot, s ha megszorodott gonddal és nehézséggel is, újra folytatta a közös gazdálkodást.

Ma már kiheverték az ellenforradalom okozta kárt, s mint a tagok mondják, tanultak is belőle. Ma nagyobb a tsz. tagösszetartása, jobban szeretik a közös gazdaságot, jobban meghecsülik a közös vagyont, s napról-napra erősödnek.

Munkásfiatalok a teniszpályán

Kulturális fejlődés négy év alatt

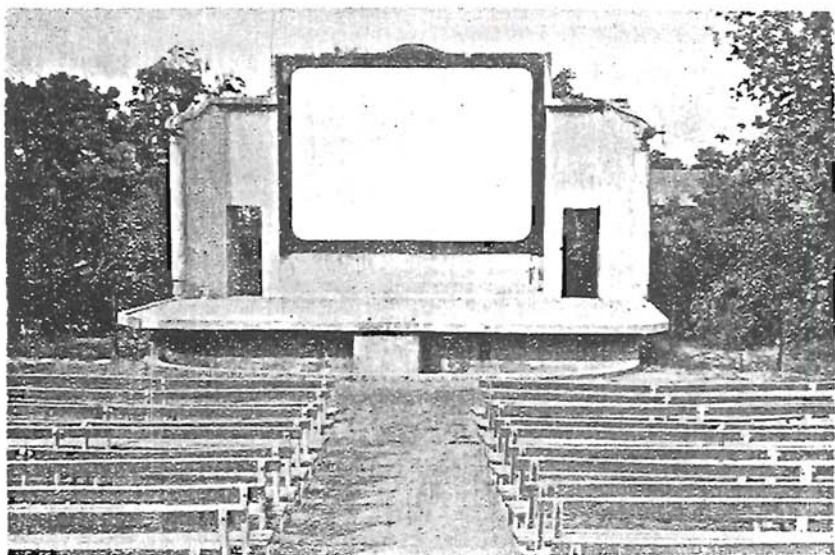
*

Hol vannak már azok az idők, amikor a lakosság szegényebb rétegeinek fiai 2-3 évi tanulás után, félig írástudatlanul, libapásztorok, kanászok lettek, hogy a cseledséggel folytassák? A VIII. osztályos általános iskola, az egyre szaporodó középiskolák elfelejtették a régi „kulturvilágot”. De, hogy mennyi téglá kell egy-egy iskolához, hogy mennyi forint kell egy-egy magasabb iskolatípus működtetéséhez, azt sokan nem tudják azok közül, akik a mainál is többet szeretnének. A tanácsok négy éves működése alatt újabb lépést léptünk előre a művelődés útján, de persze nem jutottunk még az út végére.

1954-ben, a tanácsok megválasztásával egyidőben létesült Gyomán a gimnázium. 42 tanulóval, igazgató és 2 tanár vezetésével indult, kollégium nélkül. Jelenleg 289 tanulót 15 tanár tanít. A diákkotthon százas férőhelye be van töltve. Ez évben a kollégiumra fordított összeg túlhaladja a 800.000 Ft-ot. Elértük, hogy a járási szétosztórt tanyavilágban élő tsz. tagok és egyéni gazdálkodók gyermekei középiskolába járhassanak, s az iskola megfelelő otthont is biztosítson részükre.

1954-ben az általános iskolai nevelést 178 nevelő látta el, ezek közül 52-nek volt tanári képesítése. Jelenleg 198 nevelő tanít, 74 tanári képesítéssel. Öt új tante-

600 néző fér el a dévaványai szabadtéri színpadon

remmel bővült az iskolahálózat, s a napközi otthonban étkező iskolás és ovódás gyermekek száma mintegy 30 0/0-al nőtt. Jelenleg 624 gyermeknek biztosít étkezést a napközi otthon, évi költsége mintegy 800.000 Ft. A dolgozó szülők nyugodtan hagyják gyermekeik nappali gondozását az iskolára, ovódára, ahol gondos nevelésben és jó ellátásban részesülnek.

Ez évben kísérletképpen bevezettük két iskolában a politechnikai oktatást. A gyomai leányiskolában az eddigi tantárgyak mellett szabás-varrást, a háztartás vezetését, a mezőgazdasági munkákat is tantárgyként tanítják. Költségben ez mintegy 15.000 Ft-ot jelentett, eredményeiben pedig azt jelenti, hogy talpraesettebb, kötelességeit jobban ismerő ifjúság kerül ki az iskolából. Következő évben Endrődön, Dévaványán újabb iskolában vezetjük be a politechnikai oktatást.

Az iskolák mellett a kulturális élet egyéb területein is van eredmény. Gyomán mintegy 70.000 Ft-os költséggel korszerűsítették a sportpályát. Endrődön a mozi teljes átalakítása folyik, mintegy 100.000 Ft-os költséggel. Dévaványán 1954 óta épült a megye egyik legszebb szabadtéri színpada. A felszabadulás előtti, mintegy évi 55—60.000-ról kb. 200.000-re emelkedett a mozilátogatók száma.

Ez év nyarán tanácsi segítséggel a Mátrában, az Aggteleki csepkőbarlangnál, Miskolcon, a Dunántúlon jártak az úttörők és iskolás gyermekek, ami szintén hozzájárzik a járás kulturális képéhez. A járásban 1954 előtt pl. teniszsport nem volt. Ma a tanács által épített gyomai teniszpályán mintegy 35—40 parasztfiatal, edző vezetésével, sajátítja el ezt az úri sportnak nevezett sportot.

A tanácstagok közbenjárására az eredmények elérésében a lakosság is közreműkö-

A „Köszívű ember fiai” endrői színjátszói

dött. Déványán a szabadtéri színpad mintegy 130.000 Ft-os költségéből 70.000 Ft-ot a lakosság és üzemek társadalmi munkája jelentett.

A kulturális élet fejlődését egészíti ki a Békéscsabai Jókai Színház rendszeres látogatása. Gyomán, Déványán és Endrődön havonta rendszeresen tartanak előadást. Régen a lakosság óriási többsége nem volt abban a helyzetben, hogy művészeti értékű színelőadást láthasson. Ma sok olyan termelősövetkezetes tag, vagy munkás van, aki rendszeresen nézi, s mind több bírálja ezeket az előadásokat. Egyre nagyobb tért hódít a népi színjátszás is. Az elmúlt négy év alatt számos ilyen siker is született. Endrődön „A köszívű ember fiai”, Gyomán a „Légy jó mindhalálig” című színművet adták elő nagy sikerrel.

Persze van még tennivaló. Tovább kell bővíteni a tantermek számát. Tervbe van véve a déványai Bogya-telepen, Ecsegfalván új iskolák, illetve tantermek létesítése. Jövő év tavaszáig korszerűsíteni kell az Endrőd-Öregszőlősi napközi otthont, s az egy tantermes tanyai iskolák jórészét is bővíteni kell. S épp így kell fejleszteni a kulturális igényeket kielégítő egyéb épületeket, mozikat, kultúrházakat, sportpályákat.

Ahogy eddig a lakosság segítségével a tanácstagoknak sikerült eredményeket felmutatni, bizhatunk abban, hogy a következő években is újabb sikerek születnek.

A jelenlegi tanácstagok közül sok vált ismertté, népszerűvé a falu lakossága előtt az elmúlt négy év alatt. Déványán Fehér Jánosné, Gyomán Lukács Józsefné s még sok más tanácstagot úgy ismernek, mint aki szívesen fáradozik a közösségért. Az ilyen tanácstagok példája nyomán egyre többen ismerik fel, hogy a közösség szol-

100 tagú ifjúsági zenekar Gyomán. Május 1-én

gálata nem hálátlan feladat. A munka, amit a közösségért végeznek, a szó, vagy a tett amivel segítenek, a tanács tekintélyét is növeli, de személyes megbecsülésüket is erősíti.

A szocialista törvényességet kellett megteremteni, ahol nincs különböző mérték a szegények és gazdagok számára, mint a régi államigazgatásban. Olyan törvényességet, ahol minden, aki becsületos munkájából él, bátran élhet jogaival, de teljesítenie kell állampolgári kötelességét is. Mély igazsága van annak, ami az egyik gyomai tanácsülésen hangozott el: „nem lehet rendes ember, aki ki akarja vonni magát kötelességek teljesítése alól.”

A tanácsstagok, akik jelenleg dolgoznak, bátran elmondhatják, hogy teljesítették e téren is kötelességüket. A járás minden községében negyedévről-negyedévre pontosan fizetik be a negyedévre előírt adót, s amikor arról beszélünk, melyik községben mit sikerült megvalósítani, egyúttal azt is hozzá kell tenni, azért valósíthatjuk meg, mert a lakosság is elegett tett állampolgári kötelességének. A mi hazánkban, az épülő szocializmus országában így fonódik egybe az egyén érdeke a közösség érdekével. Az elmúlt négy év alatt a tanácsok hűen szolgálták ezt az ügyet, s azt várjuk, továbbra is ezt szolgálják.

Felelős kiadó: Gajdács György - A fényképfelvételeket Juhos Sándor készítette

1958. X. 1700 pld. - Békésmegyei Nyomdaipari Vállalat Gyomai Telepe (volt Kner nyomda) - 9528
Műszaki vezető: Malatinszky Lajos - Felelős vezető: Kendra György